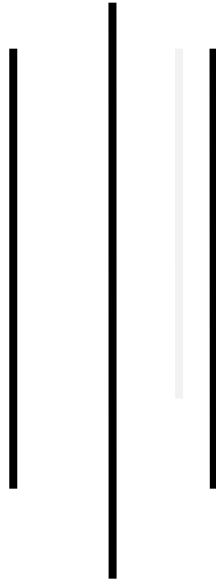

छेडागाड नगरपालिका नगरसभाको बैठकमा
नगर प्रमुख
श्री रत्न बहादुर खड्काज्यूद्वारा प्रस्तुत
आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को
छेडागाड नगरपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

छेडागाड नगरपालिका
नगरकार्यपालिकाको कार्यालय
काकीगाउँ, जाजरकोट

नवौ बजेट अधिवेशन तथा अठारौ नगर सभाका प्रमुख अतिथिज्यू विशेष अतिथिज्यू अन्य अतिथिज्यूहरु, सभाका उपाध्यक्षज्यू, नगरसभाको उद्घाटन सत्रका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु,

यस छेडागाड नगरपालिकाको अठारौ नगरसभाको उद्घाटन सत्रमा आमन्त्रित सम्पूर्ण राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधिज्यूहरु, जिल्ला तथा स्थानीय स्तरका सञ्चारकर्मी एवम् पत्रकारज्यूहरु, नागरिक समाजका प्रतिनिधि, तथा विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाका प्रमुख एवं प्रतिनिधिज्यूहरु, विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत समाजसेवी, बुद्धिजीवि, शिक्षक, पत्रकार, उद्योगी, व्यापारी, ज्येष्ठ नागरिक, नागरिक समाज, युवा, बालबालिका, दलित तथा अल्पसंख्यक, एकल महिला, शहीद परिवारका सदस्यहरु, फरक क्षमता भएका व्यक्तित्वहरु, कर्मचारी, सुरक्षाकर्मी एवम् यस बजेट अधिवेशनमा उपस्थित सम्पूर्ण आदरणीय महानुभावहरु,

सभाका प्रमुख अतिथि, विशेष अतिथि, सभा उपाध्यक्ष तथा सभा सदस्यज्यूहरु,

छेडागाड नगरपालिका घोषणा भएको नवौ वर्ष हुँदै गर्दा यस गरिमामय सभामा नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुशी लागेको छ। यस अवसरमा नेपालको राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनको लागि भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष, त्याग र बलिदानको गौरवपूर्ण इतिहासलाई स्मरण गर्दै आफ्नो प्राणको आहुती दिनु हुने ज्ञात अज्ञात महान शहीदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन व्यक्त गर्दछु । वेपत्ता नागरिकहरुलाई विशेष स्मरण गर्दछु । साथै घाइतेहरुको शिघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दै अपांगता भएका सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु । यस छेडागाड नगरपालिकाको कामकारवाहीलाई जनमुखी तथा प्रभावकारी बनाउनको लागि रचनात्मक सहयोग र सुझाव प्रदान गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरुप्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

दिगो शान्ती, सुशासन, विकास र समृद्धिको संवैधानिक मार्गदर्शन, समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको राष्ट्रिय सोंच, समृद्ध कर्णाली; सुखारी कर्णालीबासीको दिर्घकालीन परिकल्पना र छेडागाड नगरपालिकाको समृद्ध छेडागाड; हाम्रो भविष्य भन्ने दिर्घकालीन सोंच पुरा गर्न छेडागाड नगरपालिका प्रतिवद्ध छ । यसका लागि छेडागाड नगरपालिकाको कार्यसम्पादनलाई थप प्रभावकारी बनाउँदै लिएको छ । समयानुकूलका कानूनहरु निर्माण तथा संशोधन हुँदै आएका छन् । हालसम्म यस छेडागाड नगरपालिकाले गरेका कार्यहरु र भएका प्रयासहरु पर्याप्त भने छैनन् । अझैपनि सम्पूर्ण सरोकारवाला निकायहरुले आ-आफ्नो तर्फबाट लागुपर्ने देखिन्छ । २०८० साल कार्तिक १७ गतेको विनाशकारी भुकम्पबाट प्रभावित घरपरिवारहरुलाई अस्थायी आवास निर्माण गरी लाभग्राहीको दोश्रो किस्ता भुक्तानी अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने विपत प्रभावित नीजि आवास प्रवलीकरण तथा पुननिर्माणको कार्यमा पूर्व क्षतीको लेखाजोखा (DDA) गरी सो को संरचनात्मक प्रमाणीकरण, रिपोर्ट प्राधिकरणबाट प्राप्त भई पुननिर्माणका लागि कार्य आरम्भ गरिएको छ । पुननिर्माण सम्बन्धी भएको

ढिलाई बारे सम्बन्धित निकाय र पक्षसँग गम्भिर छलफल तथा आवश्यक समन्वय गरि उक्त कार्यलाई थप प्रभावकारी र व्यवस्थित बनाईनेछ ।

सभाका सदस्यज्यूहरु,

१. छेडागाड नगरपालिकाको सामाजिक न्याय सहितको विकास र समृद्धिका लागि नेपालको संविधान, नेपाल सरकारको सोही आवधिक योजना, कर्णाली प्रदेश सरकारको दोश्रो आवधिक योजनाको अवधारणापत्र, नेपाल सरकारको आ.व. २०८२/८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, प्रदेश सरकारको आगामी आ.व. को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र यस नगरपालिकाका विगतका नीति तथा कार्यक्रमहरुलाई मार्गदर्शनको रूपमा लिई आगामी आ.व. २०८२/८३ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।
२. आर्थिक समृद्धि, सामाजिक न्याय, गरिवी निवारण, रोजगारी सिर्जना र उद्यमशिलता विकास गरी समृद्ध छेडागाड हाम्रो भविष्यको दिर्घकालीन परिकल्पना कार्यान्वयन गर्न छेडागाड नगरपालिकाको मार्गचित्रको रूपमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम परिलक्षित छ ।
३. छेडागाड नगरपालिकाको प्रशासनिक केन्द्र चंखिलामा नगरपालिकाको प्रशासकीय भवनको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । आगामी आ.व. को पहिलो चौमासिक भित्रमा नगरपालिकाको कामकाज सोही भवनबाट संचालन गर्ने गरी कार्य भइरहेको छ ।
४. नागरिकको सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा पाउने अधिकारलाई सुनिश्चित गर्दै यस नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा स्वास्थ्य चौकीहरु तथा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईहरु संचालन भइरहेका छन् । नगर अस्पतालको प्रयोजनको लागि कुमारी ट्रष्ट र रोटरी क्लबबाट ठुलो परिमाणमा स्वास्थ्य उपकरणहरु प्राप्त भएको छ । छेडागाड नगरपालिकाको वडा नं. ११ ढुंगिलमा रहेको नगर अस्पतालको स्थानान्तरणको कार्य भएको छ । कुमारी ट्रष्टद्वारा स्वामित्व सहित हस्तान्तरण गरिएको छेनपा ५ को फुर्किचौरमा रहेको भवन लगायतका संरचनामा स्थानान्तरण भएको उक्त भवनबाट नगरपालिकाको नगर अस्पताल र प्राथमिक आँखा उपचार केन्द्र स्थापना भई संचालन समेत भइरहेका छन् ।
५. चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ मा यस नगरपालिकाको वडा नं ७ को वडा केन्द्र टिकाचौर सम्म सडक संजालको पहुँच पुर्याईएको छ । सडकको ट्रयाक ओपनको कार्य मात्र भएको र वर्षायाममा अधिकांश स्थानका सडकहरु बाढी पहिरोको कारण नियमित संचालन हुन नसक्ने अवस्था सृजना भएको छ । विभिन्न निकायहरुको समन्वय तथा साझेदारीमा नगरपालिका क्षेत्र भित्रका सडक संजालहरुको मर्मत संभार तथा स्तरोन्नति गरी नियमित संचालन हुने गरी कार्य गरिनेछ । छेडा चंखिला थलह सडकको कालोपत्रेको कार्य

धमाधम भइरहेको छ र आगामी आ.व. भित्र उक्त सडक कालोपत्रेको कार्य सम्पन्न भई यातायात नियमित र सहज हुनेछ ।

६. आगामी १ वर्षभित्र छेडागाड नगरपालिकाको सबै वडाकेन्द्रहरूमा केन्द्रिय विद्युत प्रसारण लाईन विस्तार गरि आगामी २ वर्षभित्र नगरपालिकाका सबै स्थानहरूमा विद्युत प्रसारण लाईन विस्तार गर्ने गरी सम्बन्धित निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
७. सार्वजनिक शिक्षा क्षेत्रको विकास गरी शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न नगरपालिकाको १० वर्षे शिक्षा योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । नगरपालिकामा विद्यालयको संख्या धेरै हुनु, शिक्षकहरूको व्यवस्था गर्न नसकिनु र समग्रमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न नसकिएको सन्दर्भमा यस नगरपालिकाले विद्यालय मर्ज तथा समायोजनको अवधारणा अघि सारेको छ । कक्षा ८ को परीक्षालाई नगरपालिका स्तरीय बनाइएकोछ । विद्यालयका कुनै पनि पदको दरबन्दीमा विज्ञापन गरी नियुक्ति प्रयोजनको लागि प्रश्नपत्र बैंक स्थापना गरि सोही कार्यान्वयन भइरहेको छ । यसबाट शिक्षक तथा कर्मचारीको नियुक्ति निष्पक्ष, पारदर्शी, मितव्ययी, प्रतिष्पर्धी र प्रभावकारी भएको छ ।
८. विकास निर्माणका क्रममा देखा परेका कमीकमजोरीलाई सुधार गर्न विकासको ढाँचा, गति र संस्कृति फेरुपर्ने देखिन्छ । विगतका वर्षदेखि क्रमागत र अधुरा रहेका आयोजनाहरूलाई पुनः प्राथमिकीकरण गरी आगामी आ.व. २०८२/८३ मा सम्पन्न हुने गरी आवश्यक श्रोतको व्यवस्था गर्ने र आगामी आ. व. देखि दायित्व सिर्जना नहुने गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । त्यसैगरी उपभोक्ता समिति र निर्माण व्यवसायीहरूलाई जनताप्रती प्रत्यक्ष उत्तरदायी बनाउने नीति लिइनेछ ।
९. संघिय सरकार, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान विनियोजन भन्दा कम प्राप्त हुने र नगरपालिकाले प्रक्षेपण गरेको राजश्व पनि अनुमानित भन्दा कम प्राप्त हुने भएकोले एक आर्थिक वर्षमा विनियोजन भएको बजेट नपुग हुने र त्यसको भार नगरपालिकालाई पर्दै आइरहेको छ । यस्तो परिस्थितिमा आन्तरिक राजश्व बृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
१०. दरबन्दी अनुसार कर्मचारी व्यवस्थापन, सावरी साधन संचालन, इन्धन तथा भ्रमण खर्च व्यवस्थापन, अनुत्पादनमूलक कार्यमा लगानी जस्ता फजुल खर्चहरू नियन्त्रण गर्ने, दरबन्दी अनुसार मात्र कर्मचारी व्यवस्थापन गरी नगरपालिकाको चालु प्रकृतिको खर्च घटाउने र पुँजीगत बजेट बृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

११. छेडागाड नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा सम्पन्न भएका खानेपानी तथा सरसफाईका योजनाहरूको बजेट अभावको भएको कारण चालु आ.व. भित्रै सम्पुरक वापतको रकम नगरपालिकाबाट भुक्तानी दिन नसकिने र योजना उपभोक्ता समितिहरू मारमा परिरहेका र आयोजनाहरू अलपत्र हुने अवस्था सिर्जना भएको छ । यस्तो अवस्थामा लागत साझेदारीबाट संचालन हुने आयोजनाहरूको श्रोत सुनिश्चित गरि कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१२. छेडागाड नगरपालिकाको वडा नं. ४, ५, ९, १० र ११ नं. वडा कार्यालयको पक्की भवन निर्माण भई आफ्नै भवनबाट कार्यालय संचालन भइरहेका छन् भने वडा नं. १, २, ३, ६ आफ्नै कच्ची भवनबाट कार्यालय संचालन भइरहेका छन् भने बाँकी ७, ८, ९, १२ र १३ हालसम्म भाडाको घरमा संचालन भइरहेका छन् । चालु आ.व. भित्र वडा नं. १३ को वडा कार्यालयको भवन निर्माण सम्पन्न हुने क्रममा रहेको छ भने आगामी आ. व. २०८२/८३ मा वडा नं. १ को पक्की भवन निर्माण गर्नको लागि संघीय सरकारबाट सम्पुरक वापतको रकम प्राप्त भएको छ । यसरी नै क्रमशः यस नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयको भवनहरू निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म आगामी आ.व. २०८२/८३ को विषयगत क्षेत्र अनुसार वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

आर्थिक विकास क्षेत्र

१३. छेडागाड नगरपालिका कृषि उत्पादनको हिसाबले अत्यन्त उर्वर भूमी मानिन्छ । विशेष गरी वडा नं. २, १० र ११ मा सुन्तला लगायतका अन्य फलफूलहरूको उत्पादन, वडा नं. २, १०, ११, १२ र १३ मा आलुखेती तथा आँपको उत्पादन हुने र अन्य वडाहरूमा खाद्यान्न बालीहरूको प्रशस्त उत्पादन हुने गर्दछ । विगतका वर्षहरूदेखि छरिएर श्रोत वितरण हुने र उपलब्धी कम हुने गरेको यथार्थतालाई मध्यनजर गरी यस वर्ष ब्लक र पकेट क्षेत्रको अवधारणा बमोजिम वास्तविक कृषकहरू सम्म पुग्ने र लाभ दिन सकिने कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

१४. कृषकहरूलाई उन्नत प्रविधि, ज्ञान, सीप र क्षमताको अभिवृद्धि गरी कृषि तथा पशुपालन व्यवसायलाई रोजगारीको माध्यम बनाई गरिवी निवारण गर्ने नीति लिइनेछ ।

१५. यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका वास्तविक कृषकहरूलाई फाईदा पुग्ने गरी लागु गरिएको “कृषकसँग मेयर कार्यक्रम” लाई निरन्तरता दिइनेछ । अझैपनि यस कार्यक्रमबाट अपेक्षित उपलब्धी हासिल हुन

नसकिरहेको अवस्थामा कार्यविधिलाई समयानुकूल परिमार्जन गरी सोही अनुरूप यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१६. नगरपालिकाको कृषि विकास उपशाखाको प्राविधिक सहयोगमा यस नगरपालिकाको सबै संभाव्य स्थानहरूको माटो परीक्षण गरिनेछ । सोही अनुसार संभाव्य स्थानहरूमा कृषि तथा पशुपंक्षि क्षेत्रको लागि कार्यक्रमहरू तय गर्ने नीति लिइनेछ ।

१७. संघ तथा प्रदेश सरकारबाट यस नगरपालिकामा कार्यान्वयन हुने योजनाहरूको प्रभावकारीताको लागि समन्वय तथा सहजीकरणको अभाव रहेको छ । कार्यान्वयन गर्ने निकायहरूको समन्वय नहुँदा वास्तविक कृषकले कार्यक्रमबाट फाइदा लिन नसक्ने र कार्यक्रम प्रभाव हिन जस्तै देखिन्छन् । त्यसैले आगामी आ.व. को बजेट कार्यान्वयन गर्दा नगरपालिकाको प्रत्यक्ष निगरानी हुने र कार्यक्रमको स्थान एकीन गर्दा नगरपालिकाको कृषि विकास योजनामा रहेका कार्यक्रम तथा स्थानहरू एकीन गर्ने नीति लिइनेछ ।

१८. विगत ३ वर्षयता किसान सूचीकरणको कार्य भइरहेको छ । हरेक वर्ष २/३ वटा मात्र वडाहरूको कृषकहरूको सूचीकरणको कार्य सम्पन्न हुने गरी बजेट विनियोजन हुने र उक्त कार्य सम्पन्न गर्न धेरै वर्ष लाग्ने हुनाले आगामी आ.व. भित्र सबै वडाहरूको किसान सूचीकरणको कार्य सम्पन्न हुने गरी कार्यक्रम तय गर्ने नीति लिइनेछ ।

१९. औद्योगिक ग्राम स्थापना भइसकेको हुनाले उक्त औद्योगिक ग्रामको लागि आवश्यक पर्ने भौतिक पूर्वाधार लगायत अन्य संरचना निर्माण गर्नको लागि सम्बन्धित सरकारबाट बजेट प्राप्त भएको हुनाले औद्योगिक ग्रामको कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

२०. कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको तथ्यांकलाई व्यवस्थित गराउन सकिएको छैन । एथार्थ र विश्वसनिय तथ्यांक नहुँदा ती क्षेत्रको लागि गरिएको योजना तर्जुमा प्रभावकारी हुदैन । तसर्थ आगामी आ.व. भित्र कृषि तथा पशुक्षेत्रको प्रोफाईल निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

२१. अर्गानिक कृषिमा वृद्धि, कर्णालीको समृद्धि कर्णालीको नारालाई आत्मासात् गर्दै यस नगरपालिकामा पनि अर्गानिक कृषि उत्पादनको अभियान चलाउनुपर्ने देखिन्छ । प्राङ्गारिक कृषि उत्पादन, प्रविधि प्रसार र पोषण सुधारको लागि उत्पादन सामग्रीहरू सहयोग गर्ने नीति लिइनेछ । प्राकृतिक प्रकोपबाट कृषि बाली र पशु चौपायामा हुने क्षतीको जोखिम न्यूनिकरण गरी यूवाहरूलाई कृषि तथा पशुपालनमा आकर्षित गर्न कृषि तथा पशुपंक्षि विमामा कृषकहरूलाई जोड्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२२. कृषिजन्य वस्तुहरूको आयात प्रतिस्थापन गर्न विशेष उत्पादन क्षेत्र निर्धारण गरी क्लष्टर खेती प्रवर्द्धन गरिनेछ । स्याउ, ओखर, सुन्तला, कागती, किवी र हलुवाबेद लगायतका फलफुलहरूको बगैचा प्रवर्द्धन तथा नर्सरी सुदृढीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।

२३. कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि गर्न उन्नत विउ, विरुवा, नक्ष तथा उत्पादनमा कृषकको पहुँच बृद्धि गरिनेछ । परम्परागत कृषि प्रणालीलाई प्रविधियुक्त, व्यवसायिक, प्राङ्गारिक, प्रतिस्पर्धात्मक र जलवायूमैत्री बनाउन आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । कृषि अनुदानलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन प्रतिफलमा आधारित प्रोत्साहन अनुदान प्रदान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

२४. सन् २०३० सम्म पशुपंक्षीमा महामारीको रूपमा फैलिने विभिन्न संक्रामक रोगहरूको नेपालबाट उन्मूलन गरिने लक्ष्य राखेका विभिन्न पशुपंक्षीजन्य रोग नियन्त्रणका लागि खोप अभियानहरू संचालन गरिनेछ । पशुपंक्षीको स्वास्थ्य उपचार सेवालाई भरपर्दो, सुलभ, दिगो र प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।

२५. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगहरू जस्तै: हाते कागज उद्योग, टेक्सटाईल उद्योग, बाँस तथा निगालो जन्य हस्तकला, मुढा तयारी उद्योग, कृषि उपजमा आधारित उद्योग, जडिबुटिजन्य उद्योग, अल्लो कटाई, प्रशोधन तथा बुनाई उद्योग, कापी उद्योग तथा सिस्नु पाउडर उद्योगको स्थापना तथा संचालन गर्न संघ तथा प्रदेश सरकार र नीजि क्षेत्रहरूसँग सहकार्य गर्ने ।

२६. नगरपालिकाको आन्तरीक आम्दानी बृद्धि गर्न सकिने खानीजन्य उद्योगहरू जस्तै: टुर्मालिन, काइनाईट, सिलेट, मार्बल, पत्थर उत्खनन् तथा प्रशोधन उद्योग स्थापना गरी प्रत्यक्ष रूपमा रोजगारी सिर्जना गरिनेछ ।

२७. छेडागाड नगरपालिकामा रहेका सरकारी, निजी र सार्वजनिक जग्गाहरू छुट्याई, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण (IEE) प्रतिवेदन तयारी गरी नदिजन्य पदार्थहरू जस्तै: ढुंगा, गिट्टी, बालुवा लगायतको उत्खनन् तथा निकासी गरी नगरपालिकाको आन्तरीक आम्दानीलाई बढाइनेछ ।

२८. नगरपालिकामा दर्ता, सूचीकरण तथा नविकरण नगरी नगरपालिकाको क्षेत्रभित्र संचालनमा रहेका व्यवसायीहरूलाई दर्ता, सूचीकरण तथा नविकरण गर्न लगाई करको दायरामा ल्याइनेछ । नगरपालिकामा नियमित र सबैभन्दा धेरै कर बुझाउने करदातालाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।

२९. एक वडा एक लघु उद्योग स्थापना तथा संचालनको नीति सहित पछाडी परेका वर्गहरूलाई लघु उद्यमीको रूपमा विकास गरी स्थानीय श्रोत, बजार माग र लक्षित वर्गको रुचीको आधारमा विभिन्न खालका सीप विकास तालिमहरू संचालन गरी उत्पादन तथा बजारसँग जोडिनेछ ।

३०. नगरपालिका क्षेत्रभित्रका नमूना उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । उद्यमी प्रोत्साहन स्वरूप वडा नं. ७ मा रहेको नमूना अल्लो प्रशोधन उद्योगबाट उत्पादित अल्लोका सामाग्री तथा लत्ता कपडाहरूलाई नगरपालिकाले अनिवार्य प्रयोग गर्ने गरी आवश्यक नीति अवलम्बन गरि लागु गरिनेछ ।

३१. लोककल्याणकारी विज्ञापन प्रकृया मार्फत सूचना प्रविधि तथा संचारको पहुँचलाई सर्वसाधारण समक्ष सहज पहुँच कायम गर्नको लागि आवश्यक कानून तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३२. लामो समयदेखि विधिवत रूपमा दर्ता भई वित्तिय कारोबार गर्दै आइरहेका यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विभिन्न वित्तिय संस्था तथा सहकारीहरूको अनुगमन तथा नियमन गरिनेछ । सहकारीमा रहेको रकमलाई नियमन गरी उत्पादन र रोजगारीसँग जोड्ने नीति लिइनेछ । निष्कृय र कामयावी नरहेका संस्थाहरूलाई खारेजीको लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरिनेछ ।

३३. उपभोक्ता हित संरक्षण र संवर्द्धनको लागि बजार अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सरोकारवाला निकायहरूको समन्वय तथा सहजीकरणमा सघन रूपमा बजार अनुगमन गरी उपभोक्ता मैत्री बजारको विकास गरिनेछ ।

३४. युवा जनशक्तिलाई आयआर्जनमा प्रत्यक्ष रूपमा जोड्नका लागि विभिन्न निकायहरूसँगको समन्वय तथा साझेदारीमा रोजगारी वृद्धि गर्ने खालका जीवनोपयोगी तथा आयआर्जनमूलक तालिमहरू जस्तै: ड्राइभिङ्ग, सिलाईकटाई, हाउस वाइरिङ्ग, प्लम्बिङ्ग, व्यूटी पार्लर, कम्प्युटर मर्मत, मोटरसाइकल मर्मत, सिकर्मी तथा डकर्मी लगायतका तालिमहरू संचालन गरिनेछ ।

३५. आधुनिक तथा नविकरणीय उर्जमा सबैको पहुँच कायम गर्नको लागि संघीय सरकारले उर्जा विकास मार्गचित्र २०८१ कार्यान्वयनको तयारी गरिरहेको छ । त्यसैगरी जनताको जलविद्युत कार्यक्रम र विद्युत खपत वृद्धि तथा खनिज इन्धन न्यूनिकरण कार्ययोजना २०८० पनि कार्यान्वयन भईरहेको छ । संघीय सरकारको नीति अनुरूप यस नगरपालिकामा पनि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरूसँगको समन्वयमा नविकरणीय उर्जा सम्बन्धीका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

३६. मिडिया मैत्री आम संचार नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३७. स्थानीय संचार माध्यमहरूलाई लोककल्याणकारी विज्ञापन सृजना गरी वितरण गरिनेछ ।

३८. स्थानीय संचार माध्यम तथा पत्रकारहरूको लागि संचार सामग्री खरिदमा अनुदान तथा सहयोग कार्यविधि निर्माण गरी आवश्यक कार्यान्वयन गरिनेछ ।

३९. संचारकर्मीहरूको वृद्धि र विकासको लागि आधारभूत, डिप्लोमा तथा मिडिया एवं AI सम्बन्धी तालिमहरूको व्यवस्था गरिनेछ ।

४०. सूचनाको हक प्रेस स्वतन्त्रता तथा सुशासन प्रवर्द्धनका लागि पत्रकारहरूको सहभागितामा नगरपालिका भित्र सार्वजनिक सुनुवाई, वृत्त चित्र निर्माण तथा प्रसारण र प्रकाशनमा जोड दिइनेछ ।

४१. आकस्मिक राहत, स्वास्थ्य बीमा जस्ता कार्यका लागि स्थानीय पत्रकार सुरक्षा कोष स्थापना गरि कार्यान्वयन गरिनेछ ।

४२. स्थानीय सरकार र संचार माध्यमविच सहकार्य गरी लोकतन्त्रको आधारशिला सुदृढ बनाउनका लागि नगरपालिकासँग मिडिया कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

४३. सरकारका काम कारवाही खुला र पारदर्शी बनाई जवाफदेहिता अभिवृद्धि गरिनेछ ।

सभा सदस्यज्यूहरू,

४४. छेडागाड नगरपालिका धार्मिक पर्यटनको हिसावले अत्यन्त महत्वपूर्ण नगरपालिका मानिन्छ । त्यसैले पर्यटन, उद्योग र खानी : समृद्धि सम्भव छ, कर्णालीमा गरौं लगानी भन्ने कर्णाली प्रदेशको मूल मान्यतालाई आत्मासात गर्दै यस नगरपालिकाको वडा नं. २ सुयाडामा रहेको मालिका मन्दिर, वडा नं. ८ मा घोगी र डाँडागाउँमा रहेका पौराणिक देवलहरू, वडा नं. ३ मा रहेको बाडकोट मालिका गुफा र वडा नं. १० को मछाईना मालिकालाई आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकीय आकर्षणको केन्द्रको रूपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ साथै वडा नं. ३ को बाडकोट गुफा र वडा नं. ४ को चाल्नेमालिका भ्यू टावर, वडा नं. १२ र १३ को मालिका मन्दिर तथा नगरपालिका भित्रका संभाव्य अन्य क्षेत्रहरूलाई समेत पर्यटकीय स्थानको रूपमा विकास र विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।

४५. यस नगरपालिकाको वडा नं. ७ लाई विशेष वडाको रूपमा घोषणा गरिएको छ । जातीय पहिचान र त्यहाँ रहेका प्राकृतिक श्रोतहरूको पहिचान र परिचालन गरी पर्यापर्यटनको रूपमा विकास गर्न होम स्टे, हाइकिङ लगायतका पर्यटन पूर्वाधारहरूको विकास गरिनेछ ।

४६. स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उच्च माग भएका र भौगोलिक पहिचानसँग जोडिने उत्पादनको विकास र विस्तारका लागि वस्तु विकास केन्द्र तथा कोशेली घर स्थापना गरी संचालनमा ल्याइनेछ । यस्तो उत्पादनको बजारीकरण, निर्यात प्रवर्द्धन र सार्वजनिक क्षेत्रमा अनिवार्य प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । रैथाने बाली र स्थानीय उत्पादनको प्रवर्द्धन र बजारीकरणमा सहयोग पुर्याउने खालका कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

४७. छेडागाड नगरपालिकाको छेडागाड खोलामा पाइने माछा नेपालकै सबैभन्दा मिठो माछा मध्येको एक मानिन्छ । यहाँका अधिकांश मानिसहरूको जीविकोपार्जनको माध्यम भएको हुनाले यहाँ पाइने माछाको संरक्षण गर्न अवैध रूपमा माछा मार्ने कार्य भैरहेको हुनाले उक्त कार्यलाई पूर्णतया बन्द गरिनेछ । छेडागाडको माछालाई व्यवस्थित रूपमा ब्रान्डिङ गरेर राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरमा समेत व्यापार प्रवर्द्धन गरि छेडागाड नगरपालिकाको पहिचान कायम हुने खालका कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

४८. यस नगरपालिकाको वडा नं. १३ को छेडालाई बज्जी जम्पको आकर्षणको रूपमा विकास गर्ने साथै सोही स्थानमा रहेको छेडाको पहिचान दिने स्थानलाई आर्टिफिसियल स्थानको रूपमा विकास र संरक्षण गर्न सरोकारवाला निकायहरूसँग सहकार्य तथा समन्वय गरिनेछ ।

४९. उत्पादनशिल र रोजगारीमूलक क्षेत्रमा कर्जा प्रवाह सहज बनाइनेछ । प्रतिस्पर्धी वस्तु तथा सेवा उत्पादन र वितरण गर्न निजी क्षेत्रलाई आकर्षण गर्दै वित्तीय रूपमा बोझिला, नागरिकबाट विभिन्न बहानामा चर्को व्याज असुल्ने वित्तीय संस्थाहरूलाई नियमन गरिनेछ ।

५०. नगरपालिका स्थापना कालदेखि नै कर्मचारीको अभाव भई दैनिक ज्यालादारी तथा करार सेवामा लामो समयदेखि धेरै कर्मचारीहरू कार्यरत रहदै आएको अवस्थामा हालसम्म आइपुग्दा लोकसेवा आयोगबाट स्थायी कर्मचारीहरूको पदपूर्ति गरी पठाइसकेको हुनाले दरबन्दी बेगर धेरै कर्मचारीहरू कार्यरत भइरहेको र नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत अभावको कारण दैनिक ज्यालादारी र करार सेवाका कर्मचारीहरूको तलब लामो समयदेखि भुक्तानी गर्न नसकिएको र भुक्तानी भएको रकम पनि प्रत्येक वर्ष सैद्धान्तिक बेरजुमा कायम गर्दै आएको हुनाले वर्षेनी करौडौं रकम नगरपालिकाको बेरजुको बढिरहेको छ । यस्तो अवस्थामा

नगरपालिकामा कार्यरत रहेका दैनिक ज्यालादारी तथा करारका कर्मचारीहरूको आगामी आ. व. २०८२/८३ देखि म्याद थप नगर्ने तथा बेरुजुलाई घटाउने र वित्तिय मितव्ययीता र पारदर्शीता कायम गरिनेछ ।

सदस्यज्यूहरू,

सामाजिक विकास क्षेत्र

५१. संघीय सरकारको स्वास्थ्य सेवालाई सुलभ र पहुँच योग्य तुल्याउन पूर्वाधार विस्तारसँगै सेवा प्रदायक अस्पताल-चिकित्सक, स्वास्थ्य जनशक्ति र सेवाग्राहीविचको असन्तुलन हटाउने र स्वास्थ्य सम्बन्धी सबै सहायता र सहूलितयका कार्यक्रमहरूलाई स्वास्थ्य विमसँग जोड्ने नीति अनुरूप कर्णाली सरकारको निरोगी कर्णाली: यसैमा केन्द्रित स्वास्थ्य प्रणाली भन्ने मूल नारा अनुरूप नगरबासीको स्वास्थ्य सेवाको पहुँचलाई एकीकृत, सरल, सुलभ, गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

५२. संविधान प्रदत्त स्वास्थ्यको अधिकारलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न नसकिएको अवस्थामा यस छेडागाड नगरपालिकामा रहेको १ वटा नगर अस्पताल, ६ वटा स्वास्थ्य चौकीहरू, ८ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र तथा ४ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईबाट औषधी लगायतका उपकरणहरू समयमै उपलब्ध गराउने । नगर अस्पतालको लागि कुमारी ट्रष्टले हस्तान्तरण गरेका उपकरणहरूको भरपुर सदुपयोग गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ ।

५३. छेडागाड नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ६५ वर्ष माथिका विदुर नागरिकहरूलाई सामाजिक सुरक्षण प्रदान गरी सम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्नको लागि आगामी आ.व. २०८२/८३ देखि नगरपालिकाबाट प्रत्येक महिना रु. १०००/- का दरले सामाजिक सुरक्षा (विदुर) भत्ता प्रदान गरिनेछ ।

५४. विभिन्न साझेदार निकायहरूसँगको समन्वयमा महिलाको पाठ्यघर खस्ने, पाठ्यघरको क्यान्सर, आँखा, हाड जोर्नी लगायतका विभिन्न विशेषज्ञ स्वास्थ्य शिविरहरू संचालन गरिनेछ ।

५५. नगरपालिकाका ४ वटा स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा संचालन भईरहेको सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई भरपर्दो र प्रभावकारी बनाइनेछ भने नगर अस्पतालबाट समेत आगामी वर्षमा सुरक्षित गर्भपतन सेवालाई थप विस्तार गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ ।

५६. नागरिकहरूको मौलिक हकको रूपमा रहेको स्वास्थ्य सेवालाई थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनको लागि छेडागाड नगरपालिका वडा नं. १२ स्थित कार्कीगाउँ स्वास्थ्य चौकीबाट आगामी वर्षमा एक्सरे (X-ray) सेवा संचालन गरिनेछ ।

५७. छेडागाड नगरपालिका भित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा हुने सुत्केरी महिलाहरूको लागि सुत्केरी हुने वित्तिकै प्रोत्साहन भत्ता उपलब्ध गराउन सुत्केरी प्रोत्साहन कोषको स्थापना गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । नगरपालिका क्षेत्रभित्रका सुत्केरी आमाहरूलाई निशुल्क एम्बुलेन्स सेवा उपलब्ध हुँदै आएकोमा उक्त सेवालार्इ थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
५८. नगरपालिकाको आवश्यकतालाई महसुस गरी माग गरिएको विशेष अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत संघीय सरकारबाट ७५ लाख रुपैया प्राप्त भएको छ । छेडागाड नगरपालिका आगामी २ वर्षभित्र बालमैत्री स्थानीय शासन नगरपालिकाको रूपमा घोषणा उन्मुख भइरहेको हुनाले बालमैत्री तथा गुणस्तरीय सिकाईको लागि विभिन्न कृयाकलापहरू संचालन गरिनेछ ।
५९. सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थाहरूमा ELMIS प्रणाली पूर्णरूपमा लागु गरी औषधीको व्यवस्थित खरिद, वितरण तथा भण्डारण गरिने र स्वास्थ्य संस्थाहरूमा निशुल्क वितरित औषधीहरूलाई सहज तथा नियमित उपलब्ध गराइनेछ ।
६०. ज्येष्ठ नागरिकहरूको स्वास्थ्य अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै नसर्ने रोगको समयमै व्यवस्थापन गर्न मेयरसँग ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ ।
६१. यस छेडागाड नगरपालिकामा रहेको नगर अस्पताल तथा केही स्वास्थ्य चौकीहरूबाट चिकित्सकद्वारा अनलाइन स्वास्थ्य सेवा शुरु गरी विरामीहरूको रोगको निदान तथा उपचार गर्न टेलीमेडिसिन सेवा संचालन गरिनेछ ।
६२. विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राखि १४ वटा विद्यालयमा कार्यरत विद्यालय नर्सहरूलाई परिचालन गरी किशोर किशोरी यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ ।
६३. मानसिक स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई व्यवस्थित गर्न मानसिक रोगीहरूको लागि आवश्यक औषधी तथा परामर्श सेवालार्इ प्रभावकारी बनाइनेछ ।
६४. घरमै सुत्केरी हुने दर, बालमृत्युदर तथा मातृ मृत्युदर घटाउन मेडिक मोबाइल कार्यक्रम मार्फत सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई तथा सबै स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई जिम्मेवार बनाई कार्यक्रम

कार्यान्वयन गरिनेछ । साथै गाउँघर क्लिनिकहरूलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ । नियमित खोप कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने र खोपको खेरजाने दरलाई घटाइनेछ ।

६५. स्वास्थ्यका सूचकहरूमा सुधार गर्न नियमित अनुगमन, पृष्ठपोषण, अनलाईन कोचिङ जस्ता कार्यक्रमहरूलाई नियमित रूपमा संचालन गरिनेछ ।

६६. आगामी दिनहरूमा निर्माण हुने खानेपानी तथा सरसफाईका योजनाहरूलाई अनिवार्य रूपमा बालमैत्री, अपांगमैत्री तथा वातावरण मैत्री बनाइनेछ । निर्माण भएका खानेपानी तथा सरसफाईका योजनाहरूको दिगोपनाको लागि नियमित मर्मत संभार गर्न मर्मत संभार कोष र हेरालु राख्नको लागि आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ ।

६७. गर्भवती महिला तथा शिशुको स्वास्थ्य अवस्थाको समयमै पहिचान गर्न ग्रामीण भिडियो एक्सरे कार्यक्रमलाई थप स्वास्थ्य संस्थाद्वारा संचालन गरी स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

६८. नगरपालिकाका सबै वडाहरूलाई सरसफाईका सूचकको आधारमा पूर्ण सरसफाई वडा घोषणाको लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

६९. स्वच्छ खानेपानीका मुहानहरूको पहिचान गर्ने र गुणस्तर चेकजाँच गरी आवश्यकताको आधारमा एक घर एक धाराको अवधारणा अनुरूप खानेपानी आयोजनाहरू संचालन गरिनेछ । नगरपालिकासँगको साझेदारीमा विभिन्न दातृ निकायहरूसँग साझेदारी गरी गुणस्तरीय योजनाहरूको निर्माण गरिनेछ ।

७०. नगरपालिकामा खानेपानी योजनाहरूको दिगोपना सुनिश्चित गर्न तथा गुणस्तरीय खानेपानीको उपलब्धता गराउन नगरपालिकाको वास प्लान (WASH PLAN) लाई पूर्णरूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

७१. प्रारम्भिक कक्षाहरूलाई स्रोतसाधन सम्पन्न बनाइनेछ । बालविकास कक्षामा रमाइलो वातावरणमा सिकाई हुने ब्यवस्था गरिनेछ ।

७२. विद्यालय व्यवस्थापन क्षमतालाई प्राज्ञिक वातावरण बनाउने गरी विकास गर्ने र सक्षम र जवाफदेही प्रशासनिक र प्राज्ञिक नेतृत्वका लागि सक्षमप्रधानाध्यापक छनौट गरी प्राज्ञिक परिणाम दिने नेतृत्वको रूपमा व्यवस्था गरिनेछ ।

७३. विद्यालयको भौतिक सर्वेक्षणद्वारा सेवा प्रवाहको क्षेत्र निर्धारण गरी विद्यालय नक्साङ्कन, समायोजन गरिनेछ ।
विद्यार्थी संख्या न्यून भएका विद्यालयमा विस्तारित कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।

७४. गुणस्तरीय शिक्षाका सूचक सहितको गुणस्तर परीक्षण मार्फत विद्यालयको स्तरीकरण तथा बर्गीकरण गरिनेछ । विद्यालयको कार्यसम्पादनस्तरका आधारमा अनुदान दिने प्रणाली स्थापित गरिनेछ ।

७५. परीक्षा प्रणालीमा सामयिक सुधार गरिनेछ । कक्षा ५ को परीक्षा बडा स्तरीय र कक्षा ८ को परीक्षा नगरस्तरीय सञ्चालन गरिनेछ । कक्षा ३, ५, ८ र १० को सिकाई उपलब्धी परीक्षण गरी उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने विषय शिक्षकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । सूचकमा आधारित नतिजाका आधारमा उत्कृष्ट विद्यालय, उत्कृष्ट प्रधानाध्यापक, उत्कृष्ट शिक्षक, उत्कृष्ट विद्यार्थी घोषणा र पुरस्कृत गरिनेछ ।

७६. डिजिटल डिभाइडलाई कम गर्न र सिकाईलाई सामयिक बनाउन वालमैत्री, प्रविधिमैत्री शिक्षाको सुनिश्चितताका लागि सूचना प्रविधि कक्षा, शैक्षिक सामग्री सहितका न्यूनतम पूर्वाधारको सुनिश्चितता गरिनेछ । हरित विद्यालय बनाउनका लागि आवश्यक कार्य गरिनेछ ।

७७. स्थानीय पाठ्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ । वालवालिकाहरूलाई स्थानीय कला, संस्कृति, रहनसहन परम्परा, सिपको जगेर्ना र हस्तान्तरण गर्ने वातावरण तय गरिनेछ । विद्यार्थीलाई सिर्जनशील, समालोचक, अनुसन्धानकर्ता बनाउन प्रभावकारी शिक्षणविधि र मूल्याङ्कन पद्धति अवलम्बन गरिनेछ ।

७८. कोठामा आधारित सुपरिवेक्षण, मेन्टरिङ्गर पृष्ठपोषण तथा विद्यालय अनुगमन, निरीक्षणका लागि विषयविज्ञको समूह निर्माण तथा विषयगत शिक्षकको सञ्जाल बनाई परिचालन गरिनेछ । महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, दलित, जनजाति र सबै खाले विविधता भएका विद्यार्थीका लागि उपयुक्त सिकाइमैत्री वातावरण तयार गरी उनीहरूको पहुँच र सिकाइ सुनिश्चित गरिनेछ ।

७९. अनिवार्य आधारभुत शिक्षा सुनिश्चित गर्नका लागि अनिवार्य भर्ना, नियमित हाजिरी, अध्ययनमा निरन्तरता र अनिवार्य रूपमा निर्धारित न्यूनतम सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्न योजनाबद्ध शिक्षण सिकाइ वातावरण निर्माण गरिनेछ । एकिकृत छात्रवृत्ति कोष मार्फत अभिभावक विहिन तथा **विपन्न वालवालिकाहरूलाई** छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

८०. अभिभावक शिक्षा कार्यक्रम मार्फत समुदायको शिक्षा क्षेत्रमा सकृय योगदानमा बृद्धि गरिनेछ । सरकारी कोषबाट तलब सुविधा उपभोग गर्ने ब्यक्तिका सन्तानलाई सार्वजनिक विद्यालयमा पढाउन अभिप्रेरित गरिनेछ ।
८१. सबै विद्यालयमा सहजीकरण गर्ने गरी खेलकुद प्रशिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ । साथै विद्यालयमा खेलकुद र अतिरिक्त तथा सहकृयाकलापलाई अनिवार्य बनाउनुका साथै विद्यालयहरूमा पूर्वीय र परम्परागत शिक्षाका साथै योग अध्ययन र अभ्यास गराइनेछ ।
८२. समुदायमा आधारित सिकाइ, सिप विकास तथा समुदाय परिचालनलाई सुदृढ गरिनेछ । साथै विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूलाई सामुदायिक सिकाइ केन्द्रमार्फत बैकल्पिक अनौपचारिक शिक्षा प्रदान गरी कम्तिमा आधारभुत तह पुरा गर्ने सुनिश्चित गरिनेछ ।
८३. प्रत्येक वडामा 'एक बालउद्यान र एक खेलमैदान' निर्माण गरी बालबालिकाको सर्वाङ्गीण विकासमा टेवा पुर्याइनेछ । नगरस्तरीय मेयर कप, राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड विभिन्न नगर स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता आयोजना गरी खेलकुदको विकास तथा प्रवर्धन गरिनेछ ।
८४. सिकाउनका लागि सिकाइ कार्यक्रम मार्फत शिक्षकको मागमा आधारित तालिम र क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी शिक्षकको पेशागत विकास गरिनेछ ।
८५. शिक्षकको समयपालनाको अभिलेख राख्नका लागि विद्यार्थीद्वारा शिक्षक लगबुक भर्ने प्रणालीको स्थापना गरी विद्यार्थीको सिकाइमा शिक्षकको जवाफदेहिता अभिवृद्धि गरिनेछ । वडा शिक्षा समन्वयकर्ताको परिचालन निरन्तरता दिई विद्यालय सुशासन कायम गराउने व्यवस्था गरिनेछ ।
८६. विदाको सहूलियत सुविधा कम उपभोग गर्ने र विद्यालयको काममा दृढ र प्रतिवद्ध शिक्षकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । शिक्षक विद्यार्थी अनुपातका आधारमा शिक्षक नपुग हुने विद्यालयलाई अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । साथै शिक्षक अभाव कम गर्नका लागि क्याम्पसमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूलाई इन्टर्नसिपको रूपमा स्वयंसेवामा परिचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
८७. बालबालिकाहरूको प्रतिभा पहिचानका लागि “बालबालिकासंग मेयर” कार्यक्रम मार्फत वडास्तरीय तथा पालिकास्तरीय प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम सञ्चालन गरी प्रतिभा प्रफुटन गराउने र विकासको अवसर प्रदान गरिनेछ ।

८८. स्थानीय पुजी निर्माण र बालबालिकाको पोषण एवं सिकाइमा सुधारका लागि विद्यालय दिवा खाजा कार्यक्रमलाई स्थानीय कृषि उपजमा आधारित बनाइनेछ ।

८९. सकारात्मक सोचको विकास गर्न, उत्प्रेरणा वृद्धि गर्न बालबालिकाहरूलाई करियर परामर्श, मनोसामाजिक परामर्श लगायतका कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । अपाङ्गता भएका बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित र सिकाइ निरन्तरताका लागि विकास साझेदार संगको साझेदारीमा घरमै विद्यालय कार्यक्रम लाई निरन्तरता दिइनेछ ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

९०. महिलाको सशक्तिकरण, बालबालिकाहरूमाथीको विभेद अन्त्य, हानीकारक सामाजिक अभ्यासहरू रोकन र बालिकाहरूको माध्यमिक तहसम्मको अध्ययन सुनिश्चित गर्न बैंक खाता छोरीको सुरक्षा जीवनभरीको कार्यक्रमलाई परिमार्जन गरी निरन्तरता दिने कर्णाली प्रदेश सरकारको नीतिमा उल्लेख भए बमोजिम विगत केही वर्षदेखि स्थगित भएको बैंक खाता छोरीको सुरक्षा जीवनभरीको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

९१. बालबालिकाको हितलाई ध्यानमा राखी जोखिममा रहेका बालबालिकाहरू विद्यालय शिक्षाको अवसरबाट वञ्चितकरणमा परेका छन् । यस्ता बालबालिकाहरू बाध्यात्मक रूपमा जोखिमपूर्ण कार्यमा लागिरहेका छन् । यस्ता बालबालिकाहरू विशेष गरी बालविवाह गर्ने र बालश्रममा लाग्न बाध्य भएका छन् । जसको रोकथाम गरी नगरपालिकास्तरमा कार्यरत विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसँगको समन्वय तथा साझेदारीमा आगामी आर्थिक वर्षभित्रमा नगरपालिकाका कम्तिमा ४ वटा वडा र २ वर्ष भित्रमा नगरपालिकालाई नै बालमैत्री स्थानीय शासन नगरपालिका घोषणा गरिनेछ ।

९२. आफ्ना लागि आफैँ केही गर्न नसक्ने अवस्थामा रहेका, हेरचाह र पालनपोषण समेत गरिदिने कोही नभई जीवन नै जोखिममा रहेका महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति एवं मनोरोगीहरूको उद्धार एवं मानवोचित व्यवस्थापन गरिनेछ । ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई सम्मानपूर्वक जीवनयापनको प्रवन्ध मिलाई उनीहरूको ज्ञान र अनुभवको उपयोग र पुस्तान्तरणमा जोड दिइनेछ । ज्येष्ठ नागरिकहरूको निशुल्क स्वास्थ्य उपचारको व्यवस्थालाई व्यवहारगत बनाइनेछ ।

९३. महिलाहरूको सर्वाङ्गण उत्थान र सबलीकरणमा विशेष ध्यान दिइनेछ । महिला विरुद्ध हुने सबै प्रकारका हिंसा, शोषण र भेदभाव अन्त्य गरिनेछ ।

९४. Save The Children को आर्थिक सहयोगमा संचालन भएको सहयात्रा तेश्रो परियोजनाको लागि आवश्यक लागत साझेदारी गरिनेछ । जसबाट शिक्षा, बालसंरक्षण, बालअधिकार, बालगरिवी र महिला बालबालिकाको क्षेत्रमा लगानी गरिनेछ ।
९५. घरपरिवार, समुदाय तथा विद्यालयहरूमा बालबालिका माथी हुने हिंसा अन्त्यका लागि बालक्लब तथा वडा बालअधिकार समितिहरू मार्फत समुदाय तथा बस्ती स्तरमा व्यापक रूपमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।
९६. बालविवाह, बालश्रम, बालबालिकामाथी हुने हिंसा अन्त्यका लागि समुदायमा रहेका धार्मिक अगुवाहरूको वडा तथा पालिका स्तरीय समूहहरू गठन गरी परिचालन गरिनेछ ।
९७. नगरपालिकाभित्रमा अति जोखिममा रहेका र संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाहरू र घरपरिवारको पहिचान गरी त्यस्ता संरक्षणका आवश्यकता भएका बालबालिकाहरूको प्राथमिकताको आधारमा घटना व्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ । यस्ता बालबालिकाहरूलाई आवश्यकताका आधारमा सहयोग गरिनेछ ।
९८. वडा तथा नगरपालिका स्तरमा स्थापना भएका बालअधिकार समितिहरूलाई कृयाशिल बनाई वडा तथा नगरपालिका स्तरमा सकृय बालसंरक्षण प्रणालीको सवलीकरण गरिनेछ ।
९९. नगरपालिका तथा वडाहरूमा स्थापना भएका बालबालिकासँग सम्बन्धित कोषहरूमा रकम विनियोजन गरी कोष बृद्धि गरिनेछ । नगरपालिकाको बाल अक्षयकोषलाई कृयाशिल बनाई खर्च गरिनेछ ।
१००. बालबालिकाहरूको गुनासो उचित तरिकाले सम्बोधन गर्ने कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन स्थापना भएका संयन्त्रहरूलाई प्रभावकारी बनाइनेछ र नगरपालिकाको टोल फ्रि नम्बरलाई सबैको पहुँचमा ल्याइनेछ ।
१०१. जलवायू परिवर्तनका असरहरू न्यूनीकरण गर्न नगरपालिकामा रहेका सबै विद्यालयहरूमा हरित विद्यालय कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१०२. किशोर किशोरीहरूमा यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी जानकारी गराई सानो उमेरमा हुने विवाह र गर्भधारणलाई रोकथामका लागि विद्यालय नर्सहरू मार्फत बृहत्तर यौनिकता शिक्षा कक्षाहरू संचालन गरिनेछ ।

१०३. विद्यालय तथा समुदाय स्तरमा प्लाष्टिकजन्य बस्तुहरूको प्रयोग तथा जंक फुडहरूको प्रयोगमा निशेधित गरी स्थानीय उत्पादन तथा अर्गानिक खाद्य पदार्थको उत्पादन, प्रवर्द्धन तथा प्रयोगमा बढावा दिइनेछ ।

१०४. दोश्रो स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात् निर्वाचित भईसकेपछि नगरपालिकाको नगरप्रमुखको हैसियतले प्राप्त गर्ने सरकारी सेवा सुविधाबाट स्थापना भई कार्यान्वयनमा रहेको बालकल्याण कोषबाट जयन्ता खत्री, करुणा के.सी., गिता जैसी र मनोज रावतलाई अध्ययन अध्यापन खर्च वापत १ लाख ८० हजार रुपैया सहायता प्रदान गरिएको छ भने हाल कोषमा जम्मा ५ लाख ३ हजार ९ सय ६० रुपैया मौज्दात रहेको छ भने आगामी दिनमा उक्त कोषलाई आवश्यक पर्ने कार्यविधि तथा ऐन कानून तर्जुमा गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१०५. सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रममा सेवाग्राहीको सहज र सरल पहुँच कायम गर्नु हामी सबैको साझा दायित्व हो । बैङ्किङ्ग प्रणालीबाट वितरण भईरहेको सामाजिक सुरक्षा भत्ता निकास गदा लाभग्राहीहरूले सास्ती भोगिरहेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै सामाजिक सुरक्षा वितरणलाई बायोमेट्रिक प्रणालीबाट संचालन गरिएको छ । तसर्थ उक्त कार्यलाई आगामी आ.व. देखि थप व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१०६. सामाजिक क्षेत्रमा काम गर्ने सबै साझेदार निकायहरूको समन्वय तथा सहकार्यमा प्रभावकारी कार्यक्रमहरू तय गरि सामाजिक विभेद, बहिष्करण, हिंसामा परेका वर्ग र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने तरिकाले कार्यान्वयन गरिनेछ ।

सभाका सभासदस्यज्यूहरू

अव म आगामी आ.व. २०८२/८३ मा भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्र तर्फ लिइने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१०७. नगरपालिका क्षेत्रभित्र जथाभावी नयाँ सडक निर्माण गर्ने परिपाटीलाई निरुत्साहित गर्दै सडक पूर्वाधारको स्तरोन्नती र सडक निर्माण गर्दा जलपुनर्भरण प्रणाली समेत समावेश गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । नगरपालिकाका सबै वडाहरूलाई सडक संजालले जोडिनेछ ।

१०८. नगरपालिकाको प्रशासनिक केन्द्रको टुंगो लाग्न लामो समय लागेको र आफ्नै भवन निर्माण नहुँदा छेडागाड नगरपालिका लामो समयदेखि भाडाका घरहरूमा संचालन हुँदै आइरहेको छ । गत आ.व. देखि छेनपा ५ को चंखिलामा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको प्रशासनिक भवनमा आगामी आ.व. भित्र स्थानान्तरण हुने गरी हाल निर्माण कार्य भइरहेको छ । निर्माण कार्यलाई छिटो छरितो सम्पन्न गरी उक्त भवनबाटै कार्य संचालन हुने व्यवस्था मिलाईनेछ ।

१०९. छेडागाड नगरपालिकाको वडा नं ४, ५, ९, १० र ११ नं. वडा कार्यालयको पक्की भवन निर्माण भई आफ्नै भवनबाट कार्यालय संचालन भइरहेका छन् भने वडा नं. १, २, ३, ६ आफ्नै कच्ची भवनबाट कार्यालय संचालन भइरहेका छन् भने बाँकी ७, ८, ९, १२ र १३ हालसम्म भाडाको घरमा संचालन भइरहेका छन् । चालु आ.व. भित्र वडा नं. १३ को वडा कार्यालयको भवन निर्माण सम्पन्न हुने क्रममा रहेको छ भने आगामी आ.व. २०८२/८३ मा वडा नं. १ को पक्की भवन निर्माण गर्नको लागि संघीय सरकारबाट समपुरक वापतको रकम प्राप्त भएको छ । यसरी नै क्रमशः यस नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयको भवनहरू निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

११०. विगतका वर्षदेखि विभिन्न निकायहरूबाट निर्माणको कार्य थालनी भई अधुरो अवस्थामा रहेका यस नगरपालिका क्षेत्रभित्रका विद्यालय भवनहरू अलपत्र अवस्थामा रहेका छन् । नगरपालिकाको आफ्नै श्रोत अभावको कारण सबै भवनहरूलाई पूर्ण रूपमा बजेट विनियोजन गरी सम्पन्न गर्न सक्ने अवस्था छैन । तसर्थ संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र विभिन्न दातृ निकायहरूसँगको साझेदारीमा ती भवनहरूलाई क्रमशः प्राथमिकताको आधारमा सम्पन्न गरिनेछ ।

१११. छेडागाड नगरपालिकामा सरकार तथा विभिन्न निकायहरूबाट निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरूलाई पूर्णरूपमा अपांगता मैत्री, महिला तथा बालबालिका मैत्री अवधारणामा आधारित बनाईनेछ ।

११२. नगरपालिकाको वडा नं ७ को वडा केन्द्र टिकाचौर बाहेक सबै वडाहरूमा सडक संजालको पहुँच विस्तार भइसकेको छ । छेडा चंखिला थलह सडकको कालोपत्रेको कार्य धमाधम भइरहेको छ र आगामी आ.व. भित्र उक्त सडक कालोपत्रे भई यातायात नियमित र सहज हुनेछ । संघ तथा प्रदेश

सरकारसँगको सहयोगमा वडा नं. ७ टिकाचौर जोड्ने सडकको कार्यलाई निरन्तरता दिई आगामी आ.व. भित्र उक्त वडामा सडक संजालको पहुँच पुर्याइनेछ ।

११३. संघीय तथा प्रदेश सरकारसँगको साझेदारीमा खारा खामालेक अन्दरकोट सुयाडा सडक वडा नं. १, लिर्ता कार्कीगाउँ मछ्राईना सडक छेनपा १३, ढुंगिल झाप्रा खलटाकुरा मछ्राईना सडक छेनपा १०, ११, थलह पजारु टिकाचौर सडक छेनपा ७, ८ र ९ लाई स्तरोन्नती गरी नगरपालिकाको सडक संजालको पहुँच कायम गरिनेछ । साथै नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था तथा सार्वजनिक स्थानहरुसम्म सडकको पहुँच कायम गरिनेछ ।

११४. सडक संजालको पहुँच कायम भएका वडा नं. ६ र ८ जोड्ने नाउरीघाट मोटेरेबल पुल, वडा नं. ११ र ११ जोड्ने लम्तीखोला मोटेरेबल पुल, वडा नं. ९ र ५ जोड्ने चल्लोपोले मोटेरेबल पुल र शिवालय ९ बालुवाबजार र छेनपा १२ अम्रैचौर जोड्ने मोटेरेबल पुल निर्माणको लागि विभिन्न निकायहरूसँग समन्वय गरि क्रमशः निर्माण गरिनेछ ।

११५. नगरपालिकाका अन्य झोलुङ्गेपुल आवश्यकता भएका स्थानहरुमा पुल निर्माण गरी सहज आवतजावत गर्नको लागि झोलुङ्गेपुल क्षेत्रगत कार्यक्रम (डोलिडार) तथा अन्य साझेदार निकायहरूसँग आवश्यक समन्वय गरि निर्माण गरिनेछ ।

११६. कर्णाली प्रदेश सरकार मार्फत बजेट विनियोजन भई सामाजिक विकास कार्यालय जाजरकोटबाट कार्यान्वयन हुने गरी छेडागाड नगरपालिका अडिटोरियम हल निर्माणको लागि बजेट प्राप्त भएको हुनाले छेडागाड नगरपालिकाको वडा नं. ५ चंखिलामा सुविधायुक्त हल निर्माण गरी सभा सम्मेलन तथा गोष्ठीहरु संचालनमा प्रभावकारीता ल्याइनेछ ।

११७. विभिन्न सरोकारवाला निकाय तथा साझेदार संस्थाहरूसँगको समन्वयमा नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको बाँझो तथा उर्वरयोग्य भूमिमा सिंचाईको व्यवस्थापन गरी उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउँदै किसानहरुलाई व्यवसायीकरण तर्फ उन्मुख गरिनेछ ।

११८. बैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिनेछ । विभिन्न निकायहरूसँगको साझेदारीमा बैकल्पिक उर्जा कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाई वडा कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी तथा विद्यालयहरुमा बैकल्पिक उर्जाको सहज पहुँच कायम गरिनेछ ।

११९. नेपाल विद्युत प्राधिकरणले ठेक्का आह्वान गरेतापनि हालसम्म नगरपालिकाको सबै वडाहरूमा राष्ट्रिय विद्युत प्रसारण लाईन विस्तार नभईसकेको हुनाले सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय गरी आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ भित्र विद्युत प्रसारण लाईन जडानको कार्य गरिनेछ ।

१२०. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका नदिताल तलैया तथा खोलाहरूबाट लघु जलविद्युत आयोजना निर्माण गरी विद्युत उत्पादन गर्नको लागि संभाव्यता अध्ययन गर्न विभिन्न कन्सल्टेन्सी लगायत अन्य सहयोगी र साझेदार निकायहरूसँग समन्वय गरि संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।

१२१. श्रोत नभएका सिंचाई तथा खानेपानीका श्रोत नभएका स्थानहरूमा छेडाखोलाबाट तथा ड्रिल गर्न संभाव्य स्थानहरूबाट सिंचाई तथा खानेपानीका योजनाहरू निर्माण गर्नको लागि साझेदार निकायहरूसँग समन्वय तथा साझेदारी गरिनेछ ।

१२२. नगरपालिका र नगरक्षेत्रभित्र संचार सेवालाई भरपर्दो र विश्वासिलो बनाउन सोडारीमा निर्माणाधिन रहेको टेलिफोनको टावर निर्माणको कार्य ढिला भई प्रभावकारी सेवा प्रदान गर्न समस्या भईरहेको छ । तसर्थ उक्त निर्माणाधिन टावर निर्माणको कार्य सम्पन्न भईसकेको हुनाले सेवा संचालन गर्नको लागि नेपाल टेलिकमलाई ताकेता भईरहेको र आगामी आ.व. को पहिलो चौमासिक भित्र प्रभावकारी र गुणस्तरीय सेवा संचालन गरिने ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

अव म आगामी आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१२३. दिगो वन समृद्ध जीवन भन्ने सोंचका साथ वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापन पद्धती मार्फत वन क्षेत्र तथा वनपैदावारको उत्पादकत्व र उत्पादनमा वृद्धि, सहज आपूर्ती, सहज आपूर्ती र हरित रोजगारी सृजना गर्ने कर्णाली प्रदेश सरकारको नारा बमोजिम यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र भईरहेको खोटो संकलन, जडिवुटी संकलन र विक्री वितरण, लगायतका कार्यहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१२४. यस नगरपालिका क्षेत्रभित्र खोटो संकलन कार्य भईरहेको र वनजंगल फडानी र नष्ट हुँदै गएको हुनाले खोटो संकलन गर्ने विभिन्न कम्पनी तथा वन उपभोक्ता समितिहरूले यसतर्फ कुनै ध्यान नदिए र नगर सरकारले पनि पटक पटक गरेको दायरामा आउन र वन संरक्षणको लागि पहल गर्न अनुरोध गरेतापनि लापर्वाही गरी अटेर गरेको हुनाले आगामी आर्थिक वर्षदेखि गरेको दायरामा नआउने कम्पनी तथा उपभोक्ता समितिहरूलाई खोटो संकलन कार्य गर्न नपाउने गरि बन्देज गरिनेछ ।

१२५. वनजंगलको व्यापक फडानी, आगलागी, खोरिया खेती जस्ता कार्यहरूले नगरपालिका क्षेत्रको वनजंगलको विनास हुँदै गईरहेको र प्राकृतिक श्रोत साधनको अत्यधिक र अनियमित दोहनबाट जैविक विविधता र वातावरणमा प्रतिकूल असर परिरहेको छ। यसको अन्त्य गर्नको लागि प्राकृतिक श्रोत साधनको संरक्षण संवर्द्धन गर्न विभिन्न साझेदार निकायहरू, वन सब डिभिजन कार्यालय र कम्पनीहरूसँग सहकार्य गरिनेछ।

१२६. वर्षायाममा हुने बाढी पहिरो तथा अन्य संभावित प्राकृतिक विपद जोखिम न्यूनीकरणको लागि जोखिम संभाव्यता अध्ययन गरी त्यसको असर कम गर्नको लागि चाहिने न्यूनतम बजेट तथा पूर्वाधारको व्यवस्था गरिनेछ। यस्ता प्रकृतिजन्य प्रकोपबाट पिडित नागरिकको उद्धार, राहत पुनस्थापना र पुनर्लाभको कार्यक्रम तत्काल संचालन गरिनेछ। साथै विपद पूर्वको सूचना प्रणालीलाई पनि थप प्रभावकारी बनाइनेछ। नगरपालिकामा रहेको आपतकालीन संचालन केन्द्र र बडामा गठन भएका LEOC लाई तयारी अवस्थामा राखिनेछ।

१२७. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका अति विपन्न तथा गरिव र विरामी व्यक्तिहरूलाई आर्थिक सहायता तथा औषधी उपचार खर्चको उचित व्यवस्था गरिनेछ। साथै प्राकृतिक विपत्तिमा ज्यान गुमाएका परिवारहरूलाई कृया खर्च वापतको रकम उपलब्ध गराइनेछ।

१२८. भुकम्पपछिको पुनर्निर्माण कार्यको लागि प्राधिकरण मार्फत विस्तृत क्षती अनुमान (Detail Damaged Analysis) को कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको हुनाले यस नगरपालिकाले पनि उक्त पुनर्निर्माणको कार्यलाई थप प्रभावकारी र छिटो छरितो रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ।

१२९. प्राकृतिक प्रकोपबाट बच्न र त्यसको क्षती न्यून पार्नका लागि विभिन्न तयारी तथा सुरक्षात्मक उपायहरू अवलम्बन गरिनेछ। जस अन्तर्गत भुकम्प, बाढी, पहिरो, आँधी, डुवान आदीको बारेमा समुदायलाई जानकारी र सचेत गरिनेछ। भुकम्प प्रतिरोधात्मक भौतिक संरचनाहरू निर्माण गर्ने, बाढी पहिरो संभावित क्षेत्रहरूमा घर निर्माण नगर्ने, सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने, बाढि नियन्त्रणका लागि बाँध, तटबन्धन र नाला व्यवस्थापन गर्ने, रेडियो, टेलिभिजन, मोबाइल सन्देश आदीको प्रयोगबाट जनतलाई सूचना प्रदान गर्ने, नगरपालिकामा राहत तथा उद्धारका सामग्रीहरू तयारी अवस्थामा राख्ने आदी कार्यहरू संचालन गरिनेछ।

सभाका सभासदस्यज्यूहरु

अब म सुशासन तथा सार्वजनिक सेवा क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

१३०. डिजिटल कर्णाली प्रदेशको अवधारणा अनुरूप डिजिटल कर्णाली गुरुयोजना कार्यान्वयनमा आइरहेको छ । सोही गुरुयोजनालाई आत्मासात गर्दै यस नगरपालिकामा पनि सूचना प्रविधिको प्रयोग गरी सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई गुणस्तरीय र प्रभावकारी बनाउन एकीकृत सूचना प्रणाली निर्माण गरिनेछ । सूचना प्रविधि क्षेत्रलाई नवप्रवर्तनमा आधारित बनाइनेछ भने यस नगरपालिकालाई E-Municipality रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
१३१. नगरपालिकाको कार्यसम्पादनलाई चुस्त, प्रभावकारी, छिटो छरितो र सुशासनयुक्त बनाउन संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको कार्य गरिनेछ ।
१३२. नगरपालिकाबाट संचालन हुने सबै किसिमका सेवा सुविधा र कार्यक्रमहरुमा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक समता तथा समानता कायम हुने गरी सबै जातजाती, लिङ्ग, क्षेत्र र समुदायको समानुपातिक रुपमा सहभागिता सुनिश्चित गरिनेछ ।
१३३. यस नगरपालिकाका सबै वडाहरुमा सूचना प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गरी सेवा प्रवाहलाई प्रविधिमैत्री बनाई प्रभावकारी सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
१३४. सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, सक्षम, पारदर्शी, जनउत्तरदायी र सहभागीतामूलक बनाउँदै नगरपालिकाबाट प्राप्त हुने सेवा सुविधामा नगरबासीको समान र सहज पहुँच सुनिश्चित गरी आन्तरीक सुशासनको प्रत्याभूती हुने गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ ।
१३५. नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवा तथा कार्यहरुको जवाफदेहिता र पारदर्शिता प्रवर्द्धन गर्नको लागि सार्वजनिक जवाफदेहिताका औजारहरु (सार्वजनिक सुनुवाई, गुनासो सुनुवाई, नागरिक बडापत्र, सार्वजनिक लेखापरीक्षण, सामाजिक परीक्षण, नियमित अनुगमन तथा मुल्यांकन आदी) को प्रयोग गरी सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१३६. नगरपालिकाका विषयगत क्षेत्रहरुको गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ । त्यसैगरी संस्थागत विकासको लागि निर्माण भएको आन्तरीक नियन्त्रण प्रणालीको कार्यान्वयन, मध्यकालीन खर्च संरचना निर्माण गरिनेछ भने आवश्यकता अनुसारका नीति तथा योजनाहरु निर्माण गरिनेछ ।

१३७. वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिहरूको लागि थप परामर्श तथा तिनीहरूको उद्धार तथा पुनस्थापनाका लागि सहजीकरण तथा आवश्यकता अनुसार कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

१३८. छेडागाड नगरपालिकामा कार्यरत जनशक्तिहरूको कार्यसम्पादन मुल्यांकन गरी सोही आधारमा पुरस्कार तथा दण्डको व्यवस्था गरिनेछ । करार तथा दैनिक ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारीहरूको संख्या धेरै हुनु र उनीहरूको पारिश्रमिक समेत व्यवस्था गर्न कठिनाई भएको अवस्थामा नगरपालिकाको दायित्व सृजना हुने गरी दरबन्दी बेगर कार्यरत दैनिक ज्यालादारी तथा सेवा करारका कर्मचारीहरूको म्याद थप नगर्ने गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।

१३९. नगरपालिकाको वित्तिय सुशासन कायम गर्न र नगरपालिकाको संस्थागत विकास गर्ने उद्देश्यका साथ शुरु भएको स्थानीय तह संस्थागत स्वमुल्याङ्कन (LISA) र वित्तिय जोखिम न्यूनिकरण (FRA) लाई प्रभावकारी बनाई संस्थाको सबलीकरण गरिनेछ ।

१४०. आर्थिक तथा वित्तिय कारोबार पारदर्शी, मितव्ययी, प्रभावकारी र औचित्यपूर्ण बनाउन र अनुत्पादक र फजुल खर्च गर्ने पद्धतिलाई निरुत्साहित गर्न, आर्थिक कार्यप्रणालीमा समसामयिक सुधार गरी वित्तिय अनुशासन र सुशासनमा जोड दिईनेछ ।

१४१. छेडागाड नगरपालिकामा शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको संख्या अधिक रहेको र उनीहरूको पारिश्रमिक राजस्व वापत प्राप्त बजेटबाट व्यवस्थापन गर्न नसकि वित्तिय समानीकरण अनुदान वापत प्राप्त रकमबाट कर्मचारी तथा शिक्षकहरूको पारिश्रमिक भुक्तानी हुने र वर्षेनी बेरुजुको परिणाम बढ्दै गईरहेको छ । यस्तो विकराल अवस्थामा नगरपालिकाको बेरुजु कम गर्न र बेरुजु फर्छौट गर्नको लागि नगरपालिकाको लेखा समितिलाई कृयाशिल बनाईनेछ ।

१४२. नगरपालिकाको कम्तीमा पनि एकवटा स्थानलाई ल्याण्डफिल साइटको छनौट गरी फोहोरमैला व्यवस्थापन गरिनेछ । यस क्षेत्रको फोहोरमैला उत्पादनमा न्यूनिकरण, पृथक्करण, पुनःचक्रण र पुन प्रयोग गरिनेछ । नदिमा फोहोर फाल्ने व्यक्ति तथा प्रवृत्तिलाई दण्डित गरिनेछ ।

१४३. स्थानीय स्तरमा उत्पन्न हुने विभिन्न खालका विवादहरू निरूपण गर्नको लागि प्रत्येक वडाहरूमा मेलमिलापकर्ताहरूको व्यवस्था गरिएको छ । उनीहरूलाई आवश्यक पर्ने ज्ञान र सीपहरू विकास गरी सकृय रूपमा उनीहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।

१४४. यस नगरपालिकामा वित्तिय समानीकरण अनुदान संघ र प्रदेश सरकारबाट संचालन हुने शसर्त अनुदान, विशेष अनुदान, समपुरक अनुदान लगायतका श्रोतहरुबाट संचालन हुने विकास निर्माणका योजना तथा कार्यक्रम , क्षमता विकासको कार्यक्रमहरु आर्थिक वर्षको अन्त्यमा मात्र सम्पन्न हुने परिपाटीले यसको गुणस्तरमा बारम्बार प्रश्नचिन्ह खडा हुँदै आएको छ। यसको निराकरण गर्न चौमासिक कार्यतालिका निर्माण गरी योजना तथा कार्यक्रम संचालनको लागि सम्बन्धित निकायहरुलाई जिम्मेवार बनाइनेछ ।

१४५. नगरपालिका क्षेत्रभित्र ठेक्का मार्फत संचालन हुने योजना तथा कार्यक्रममा निर्माण व्यवसायीहरुले समयमा काम नसक्ने र बजेट फ्रिज भएर योजना अलपत्र पर्ने त्यसको भार नगरपालिकामा पर्ने साथै ठेक्का मार्फत सम्पन्न भएका योजनाहरुको रकम नगरपालिकाबाट भुक्तानी लिईसकेको तर सम्बन्धित कामदारहरुले ज्याला नपाएको उजुरी बारम्बार नगरपालिकामा प्राप्त हुने ठुलो समस्याको रुपमा रहेको छ । तसर्थ यो समस्या निराकरण गर्नको लागि निर्माण व्यवसायीहरुलाई पूर्ण रुपमा जवाफदेही बनाइनेछ र समय सीमाभित्र कार्य सम्पन्न गर्न आर्थिक अधिकार सहितको अख्तियारीनामामा पूर्ण बन्देज लगाइनेछ । यदि निर्माण व्यवसायीहरुबाट कामदारहरुको ज्याला नदिएको खण्डमा नगरपालिकामा रहेको सम्बन्धित निर्माण कम्पनीको धरौटी रकमबाट भुक्तानी गरिनेछ ।

१४६. समाजमा उत्पन्न हुने विभिन्न खालका द्वन्द्व र विवादहरुको स्थानीय स्तरमै समाधान गर्नको लागि नगरपालिकाको न्यायिक समितिलाई श्रोतसाधन र जनशक्ति सम्पन्न बनाइनेछ । जसको लागि वडा स्तरीय मेलमिलाप केन्द्र र मेलमिलापकर्ताहरुको क्षमता विकासको लागि आवश्यक पर्ने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।

१४७. वडा स्तरमा उत्पन्न भएको विवाद नगरपालिकाको न्यायिक समितिमा पेश भएको खण्डमा नगरपालिकामा सूचीकृत मेलमिलापकर्ताहरुद्वारा समाधान गरी न्यायपूर्ण र मेलमिलापयुक्त समाजको निर्माणमा जोड दिइनेछ ।

१४८. यस नगरपालिकामा रहेका भूमिहिन दलित, सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबासी नागरिकहरुको निस्सा वितरणको कार्यलाई यथासक्य छिटो वितरण गरी आगामी आ.व. भित्रै लालपुर्जा वितरणको कार्य सम्पन्न गरिनेछ ।

१४९. यस नीति तथा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गर्न संघ, प्रदेश, स्थानीय तह, निजी क्षेत्र, सहकारी, नागरिक समाज, स्थानीय समुदाय, विकास साझेदार, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था लगायत सम्बद्ध सबै पक्षको सहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा गरेको छु ।

१५०. यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०८२/८३ को प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले संविधानमा उल्लेखित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त, नीति तथा दायित्वको प्रभावकारी कार्यान्वयन मार्फत समृद्ध छेडागाड हाम्रो भविष्य को सपनालाई साकार पार्नेछ । यस नीति तथा कार्यक्रममा अन्तर्निहित उद्देश्य प्राप्त गर्न नगरपालिकाले सामुहिक प्रतिवद्धताको नीति अवलम्बन गरिनेछ । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा नगरपालिकालाई सक्रिय सहयोग प्राप्त हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा,

सबै राजनीतिक दल, राष्ट्रसेवक कर्मचारी तथा सुरक्षाकर्मी, मजदुर, किसान, उद्योगी व्यवसायी, बैंक तथा वित्तिय क्षेत्र, सामुदायिक तथा सहकारी क्षेत्र, नागरिक समाज, संचारकर्मी लगायत सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदीबहिनीहरुमा हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु । धन्यवाद !

छेडागाड नगरपालिकाको नगर सभा कार्य संचालन नियमावली २०७४ को नियम १४१ उपनियम (१) र (२) बमोजिम यो छेडागाड नगरपालिकाको १८ औं (नवौं बजेट अधिवेशन) नगरसभाको बैठकमा प्रस्तुत भई पारित भएको नीति तथा कार्यक्रम २०८२ प्रमाणित गर्दछु ।

नाम : रत्न बहादुर खड्का

पद : सभा अध्यक्ष

दस्तखत :

मिति : २०८२/०३/१०

पृष्ठ संख्या : २७